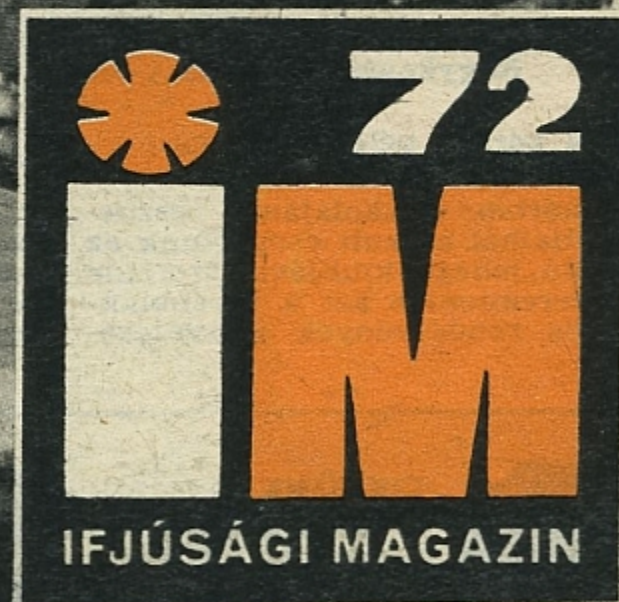

Kiskorúak házas sága

kkünk
21. oldalon

VIII. évf. 2. szám

1972. február

Ára: 4 Ft

NE MARADJON HOLT BETŰ

„KEDVES SZERKESZTŐSÉG!

Már lassan három éve külön élünk apától, hatan vagyunk testvérek, és mindnyájan édesanyánknál lakunk. De sajnos, apa annyira iszik, hogy még így se hagy minket nyugodtan. Igaz, közvetlen szomszédok vagyunk vele, mert máshol nem kaptunk lakást.

Fenyeget bennünket, hogy megöl, agyonüt, most is, hogy írok, be van éppen rúgva és idejött veszekedni, üvöltözni — nagyon félünk tőle.

Hiába mentünk a tanácshoz meg a rendőrhöz, nem tudnak vele mit kezdeni. Nem dolgozik rendszeresen, ráadásul azt is ellopja, amiért mi megdolgozunk.

Nagyon kérem, csináljanak valamit, mert a végén a bolondokházában fogunk kikötni, annyit szenvedünk.

Tisztelettel
egy 18 éves lány,
Karsai Irén,
Dombiratos.”

1971. évi IV. törvény az ifjúságról
II. fejezet 6. § (1).

„Az ifjúság felnevelése, a róla történő gondoskodás elsősorban a szülők kötelessége. A szülők felelősek gyermekeik testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséért; ennek feltételeit mindezekelőtt a családban kell biztosítani.”

MEGSZOKTÁK A JELENETEKET

Percek telnek el, míg Irén könnyektől gombócos torokkal végre beszélni kezd; anyját még sokáig rázza a zokogás.

— A tévét összetörte, beverte az ablakot... Meg akarta ölni anyut, mert az utolsó százast nem adta oda kocsmára! Ellopta a tűzifát, a száradni kitett köcsögöket! Félünk kimeni este. Megkerget, szid, fenyeget.

A sötét szoba sarkában, a búbos kemence padkáján a 15 éves Magdi fejét leszegve hallgatja a nővére eljajongott félmondatait. Két öccse, a hetedik Zoli és az ötödik Pista ide sem figyel — kártyáznak. Megszokták a jeleneteket, az apjuk őket sem kímélte: fél éjszakákat remegtek át a sarokban, ha ordított; aprókorukban meg a szomszédokhoz szaladtak át.

A szomszédok mostanában nem szívesen avatkoznak a Karsai család ügyeibe. Túl sokat kellett már tanúskodniuk a rendőrségen, bíróságon.

A bíróság ítélete szerint Karsai Béla havi 700 forint gyermektartásdíjat köteles fizetni. Októberben húsz forintot adott, novemberben semmit; és még csak lefoglalni sem lehet tőle, mert nem dolgozik rendszeresen. Éveken át a tanács is támogatta segéllyel, ruhával, tüzelővel, tanszerekkel a családot; tavaly óta Karsainé már egyiket sem igényli.

— Ha szűkösen is, de megvagyunk; én nem állok oda kéregetni a tanácstól! Tudják ők, hogyan élünk, adhatnának maguktól! Meg aztán mindig azt mondták: kár belénk a pénz, az uram úgyis elveszi és elissza.

— Hiszen ha elmehetnénk innen — sóhajt fel Irén — akárhová, ahol apa utol nem ér! De egy új ház húszharmincezeret is felemészt, ráadásul a mostani se a miénk, havi százhetvenért meg takarításért béreljük.

Karsainé egy ízben már megpróbált kitörni. Hat évvel ezelőtt elvált a férjétől, Magyarbáhnégyesen akart új életet és új házasságot kezdeni. A terv nem sikerült; Karsaiék egy év múlva ismét összekerültek. A négy kisebb gyerek ezalatt megjárta a gyulai állami gondozót.

— Annyiból jobb volt az intézetben, hogy ott nem kellett félni — vonja meg a vállát a 14 éves Zoli. Ő hentes vagy kovács akar lenni, Pista, a kisebbik, asztalos. A családból eddig csak Bélának teljesült a vágya: jövőre kész villanyszerelő, igaz, akkor azonnal elviszik katonának. Magdi fodrász szeretett volna lenni, „de nincs protekció”. Most a ház körül dolgozik és Irénnek segít a tsz-ben.

Irén valamikor úgy gondolta; ápolónő lesz egyszer belőle. Most olyan fáradt esténként, hogy a tévé mellett elalszik.

A TABLETTÁTÓL KIÜTÉST KAPOK

A Karsai ház tőszomszédságában alacsony, keszeg kis ember aprítja az udvaron a fát.

— Karsai Béla? — lép közelebb szolgálatkészen, levett sapkával. — Én vagyok az, kezit csókolom... Még hogy verem őket, meg lopok! — Keze a szíven, szeme ég felé fordul; így is marad pár percig, a megsértett

becsület szobraként. — Hiszen én csak azt szeretném, hogy visszajöjjenek hozzám! De sajnós, a feleségem csökönyös, még a gyerekeket is ellenem neveli, azért is vertem be elkeseredésemben az ablakukat. A tévét azt össze sem akartam törni, csak az antennát rántottam meg egy kicsit a padláson, hogy ne nézhessék.

Tagad, vádol, esküdözik — kitűnően ismeri a törvényt, állampolgári jogait. Egyéves börtönbüntetése is tévedés volt hat évvel ezelőtt, de hogy akarta ő Évát megerőszkolni — „berúgtam és biztos csak mondtam valamit”. A 20—25 napos elzárások? Az még a rendőri felügyelet alatt történt, mikor nem volt szabad kocsmába járnia.

A legutolsó feljelentés 1970 novemberében érkezett Karsai Béla ellen, a kifizetetlen gyermektartásdíjak miatt.

— Hát mit kívánnak egy beteg embertől, aki nehéz fizikai munkát nem végezhet.

A betegség tény, írás van róla, csak hogy Karsai a könnyű fizikai munkától is idegenkedik.

— Napszámból összejön havi nyolcszáz, abból három-négyszáz lemegy italra, cigarettára, a többiből élni kell!

A dombiratosi községi tanács nemrég felvett jegyzőkönyvében a többi között a következő áll: „Karsai Béla kijelenti, hogy a jövőben az alkoholfogyasztást minimálisra kívánja csökkenteni”.

— Igen, megígértem — vonja meg a vállát —, de hát nehéz azt betartani. A napszámberem mellé mindig adnak egy pohár bort. Ki is gúnyolnának, ha azt meg nem innám. Elvonókúrán háromszor voltam, de hiába, visszaesik az ember.

Az egyik borosflaska mellett Antaethyles fiolán akad meg a szemem. Elvonókúra után adnak ilyet a betegeknek. A tablettákból kettő hiányzik.

— Kiütést kaptam tőlük, azért nem szedem — világosít fel Karsai Béla.

1971. évi IV. törvény az ifjúságról,
II. fejezet 10. § (1/2)

„A gyermek- és ifjúságvédelem feladata a kiskorúak egészségi, szellemi és erkölcsi veszélyeztetésének megelőzése, a veszélyeztető okok feltárása és felszámolása, a veszélyeztetett fiatalok védelme és nevelése. A gyermek- és ifjúságvédelemért felelős állami szervek a társadalmi és tömegszervezetek segítségére támaszkodnak.”

MEGTETTÜK, AMIT LEHETETT

MEZŐKOVÁCSHÁZI JÁRÁSI TANÁCS, GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI ALBIZOTTSÁG, DR. SZLÁVIK GYÖRGY:

„1966 óta foglalkozunk a Karsai családdal; több kiló akta gyűlt már össze róluk. A szülők, sajnos, felelőtlenek: kétszer házasodtak, a gyerekeket beadták, majd visszakérték az állami gondozásból. Mi nem javasoltuk a visszavételt, de végül a Rádiót hívták segítségül. Azt mondták akkor: túl sok a gondozási díj, és az életük is rendeződött a második esküvő óta. Az apával nem tudunk mit csinálni. Próbáltuk már a kocsmárosok segítségét kérni, de hiába, amíg százalékra dolgoznak, nem tagadják meg az italt senkitől, még a gyerekektől sem.”

DOMBIRATOSI KÖZSÉGI TANÁCS, KALOCSAI BÉLA VB.-ELNÖK:

„Rosszul teszi Karsainé, hogy nem kéri a segélyt; amúgy is kevés a keret, s annak, aki nem igényli, sehogyan sem juthat belőle. Ami a lakást illeti, ajánlottuk már, hogy vegyenek fel OTP kölcsönt és építse-

nek másutt egy házat. Hogy hol van OTP? 30—40 kilométerre. Itt csak takarékszövetkezet működik, és az egyelőre nem adhat ennyit. Karsai-val tehetetlenek vagyunk. A gyerekek egyébként veszélyeztetett helyzetűeknek vannak nyilvánítva, fél-évenként írunk róluk jelentést a járáshoz.”

DOMBIRATOSI „BÉKE” TSZ, FODOR KÁROLY ELNÖK:

„A jó gazdálkodáshoz megbízható, dolgozó emberekre van szükség — ez a tagság érdeke. Karsainét nem vesszük vissza, mert ok nélkül kilépett, és azelőtt se tudta teljesíteni a feladatát. A férje eddig tag volt, szerencsére most önként itthagytak minket.”

DOMBIRATOSI ÁLTALÁNOS ISKOLA, LITAUSZKY FERENC IGAZGATÓ:

„Közepesen tanuló, értelmes gyerek a Zoli meg a Pista — csak sajnós, csúnyán beszélnek, sőt dohányoznak is. A napköziben rendszeren tanulnak, de az anyjuk néha kiveszi őket, ha nagyon kell otthon a segítség. Az úttörőcsapatnak tagjai, Zoli még szakörbe is jár. Az otthoni életükről nem sokat mesélnek.”

DOMBIRATOSI KISZ-SZERVEZET, TÓTH MARGIT KISZ-TITKÁR:

„Érdekes, azt hittem, a Karsai szülőknek már semmi közük egymáshoz! Irén is, Magdi is KISZ-tagok, a gyűlésekre eljárnak, de a gondjaikról még sohasem panaszkodtak. Bizonyára szégyellik. Legutóbb épp az ifjúsági törvényt vitattuk meg. Nem, helyi problémákról akkor sem esett szó.”

DOMBIRATOSI KÖZSÉG EGYIK KOCSMÁJA A KETTŐ KÖZÜL; LACZKÓ GÁBOR KOCSMÁROS:

„Hát honnan tudjam, kinek nem adhatok italt, ha egyszer a hatóságok nem mondják meg! Aztán meg, ha valakinek nem adnék, a barátok, rokonok úgylis kivinnék neki.”

Szombat délután, mikor lent jártunk, a két kocsmába alig lehetett beférni. Laczkó kocsmájának bevétele 86 000 forint havonta, a másiké 120 ezer. Dombiratos lakóinak száma: 1374.

HAPPY END NINCS?

Az nincs. Jóformán az egyetlen dolog, ami hiányzik ebből a történetből. Hogy ki a hibás végül is? Az apa feltétlenül. Nemcsak hibás, bűnös; de az ő megjavulására már nincs sok remény. Az anya? Igen, egyes kérdésekben ő is felelőtlenül viselkedett. És az állami, társadalmi szervek? Ők megtették a kötelességüket, a maguk módján mindegyiküknek igaza van.

Karsaiékhoz hasonló család sok van még az országban. Helyzetüket természetesen nem változtathatja meg ez a riport, valamire azonban szeretné felhívni a figyelmet; a környezet nyomatékossabb felelősségvételére. Bizony, jobban odafigyelhetnének például a szomszédok, akik igyekeznek nem belekeveredni; a kiszeselek, akik a legfontosabbat, egymás problémáit hagyják ki a munkatervből; a munkaadók, akik borral fizetnek egy alkoholistát; a barátok, akik kivinnék Karsainak az italt, ha nem szolgálná ki a kocsmáros.

Mert mindannyiunkon múlik Karsaiék és a hozzájuk hasonló sorsa — az, hogy ne maradjon holt betű az Ifjúsági Törvény.

SZÉKELY JULIANNA
KÉPEK: RÉVBÍRÓ TAMÁS

Mindenki megtalálhatja az ízlésének megfelelőt

A NYLON FEHÉRNEMŰK VÉDJEGYE

a Hab-lon!

MINDEN ÁRUHÁZBAN
ÉS FEHÉRNEMŰ SZAKÜZLETBEN KAPHATÓ

Hab-lon hálóing, Hab-lon pizsama,
Hab-lon kombiné, Hab-lon baby-doll, Hab-lon nadrág

Gyártja: Habselyem Kötöttárugyár

KISKORÚAK HÁZASSÁGA

Az anyakönyvvezető:

- Mikor tizennyolc éven aluliak házasodnak, akkor ott biztosan valami baj van.

A jog képviselője:

- Államunk védi a család és házasság intézményét, és azt kívánja, hogy tartós házasságok jöjjenek létre.

Nem érdeke, hogy olyan házasságot kössenek, amely alkalmatlan céljának betöltésére.

Ez különösen érvényes a kiskorúak által kötött házasságokra.

A kiskorúak, vagyis a 18 éven aluliak házasságkötéséhez gyámhatósági engedély szükséges.

(Családjogi törvény: 10. §)

*... Azt mondták,
menjünk a
minisztériumba.*

Az engedélyezés módját rendelet szabályozza: a gyámhatóságnak meg kell vizsgálnia, hogy a házasságkötés a kiskorú és születendő gyermekei érdekét szolgálja-e. Mi is erre voltunk kíváncsiak.

HETEDIKNEK A SZOMSZÉDBA

V. Viktória 17 éves. Házasságát a VII. kerületi gyámhatóság engedélyezte.

A Thököly úti ház udvari körfolyosóján találkozunk. Barna arca csupa bizakodás. Az imént rendelte meg a menyasszonyi csokrát.

— Itt nőttem fel — mondja, míg a keskeny konyhán át, a szobába tesékel. — Apámmal csak a bíróságon találkoztam. Anyám és keresztanyám neveltek. És ők, annak ellenére, hogy testvérek, nem értik meg egymást. Keresztanyám ellenzi a házasságomat, mert a vőlegényem segédmunkás. Azt képzelte, vegyészmérnökhöz megyek, mert vegyipari technikumba járok. Én viszont azt mondom, a képzettség nem minden.

— Szerinted mi számít?

— A becsület. A vőlegényem becsületes, igyekvő. Nyomdában dolgozik. A főnöke is szorgalmasnak tartja. Magányos, gyakran megsértődik, sok embert nem szeret. De engem igen, megértjük egymást.

— Mit tartasz a szerelemtől?

— Nem lehet róla beszélni. Azt érezni kell. A házasságról inkább. A házasságban a nő szerepe elsődleges. A nőnek kell felmérnie, mi minden szükséges a jó házassághoz. A jövőbe kell látnia.

— A ti jövőtök milyen lesz?

— Leérettségizem, esti tagozaton, aztán a szakmámban helyezkedem el. Lakást szeretnék, később meg két gyereket.

— És addig?

— A tanév végéig majd a férjeméknél lakunk, utána meg, ha másképp nem megy, albérletben.

Esküvő után összesen heten lesznek a szomszédos, szoba-konyhás lakásban: a vőlegény szülei, a négy fiú testvér és Viktória. Miért nem vár az esküvővel legalább az érettségiig? „Örülök, hogy megszabadulok innen” — adja meg a választ.

V. VIKTÓRIA ÉS B. ISTVÁN

B. István ma késve jött haza, szabad pártnap volt a munkahelyén. Szőke, gondosan öltözött, hallgatag fiú. A szerelemtől, a házasságról azt tartja, ki kell várni a végét. Előre semmit sem lehet tudni. Apja, aki a konyhában fekszik, ruhástul, nem szól. Pedig István tán miatta jegyzi meg:

— A szüleim annak örültek volna, ha elkerülök a háztól. De hát hová menjünk?

A beszédes Viktória most csak ölébe ejtett kézzel ül. Tartása, mint régi asszonyé. Olyan asszonyé, akinek hallgass a neve, ha az ura beszél.

ÚGY DÖNTÖTT, VILÁGRA HOZZA

A ferencvárosi lakásban csontos, fiatal nő nyit ajtót. A nagymama. Fia, V. Róbert, 16 éves, unokája néhány hetes. A gyámhatóság nem engedélyezte, hogy Róbert házasságot kössön B. Máriával, aki a tágas, meleg szobában, kislányát ringatva, apósa ágya szélén, pongyolában ül.

Mária most leteszi a nyöszörgő csecsemőt, helyet kínál, s maga is a csipketerítős asztalhoz telepszik. De alig szól. Nehezen derül ki, hogy csak hét osztályt járt, s amíg ide nem költözött, a VIII. kerületben lakott, hatodmagával egy pincelakásban. Először el akarta vetetni a gyereket, de később úgy döntött, világra hozza. Kérdezgetném, de ő egyre sárga pulóveres anyósa pillantását lesi, aki a cserépkályhát támasztja. Az anyósa is felel helyette, mindenre, készségesen.

— Kértük, engedélyezzék a házasságot. Azt mondták, menjünk a minisztériumba. Én meg erre azt feleltem, jó, akkor inkább várnak a gyerekek két évet, mert Mária is 16 éves, és majd összeházasodnak azután. A fiam és ez a lány szeretik egymást, a gyerek kis híján már rugdalt, mikor megtudtam, hogy járt a lány. Hát ide vettem, és az unokámat is vállaltam. Én vagyok a gyámja annak is.

— Miből élnek a fiatalok?

— A fiam dolgozik. Keveset keres, mert hát kiskorú, liftszerelők mellett segédmunkás. Szép, erős gyerek, súlyemelő. A lány biztosan nem tud dolgozni később sem, mert gyenge a gyereke. De mitől is lenne erős, hiszen teje sincs szegény lánynak, pedig gyötörjük eleget.

Az ágyban a férje kezével feltámasztva fejét, nagy egyetértéssel hallgatja asszonyát. Fia, lánya is előkerül, ők sem mukkannak. A sápadt Mária közönyös arccal, mozdulatlanul ül, csak amikor Róbert dicséretét hallja, adja kezembe szótlanul a fiú személyi igazolványát, mintegy igazolásul, tényleg milyen

szép is a választottja. Rápillantok a képre, s közben számolok. Róbert apja legfeljebb kétezer forintot visz haza. Róbert ezret. Testvérének, a másik nagyfiúnak is, épp hogy csurran-cseppen, mert, mint anyja mondja, beteges, elég, ha magát el látja. Más jövedelemforrása pedig nincsen a tíztagúra gyarapodott családnak.

— Se baj. Majd csak lesz valahogy — szólal meg újra a fiú anyja. — Holnap keresztelik a kis Máriát. Jöjjön el maga is!

A PAPA SEM SZÓLT ELLENE

— Erzsike fél óra múlva jön haza a gyakorlatról. Várja meg — marasztal H.-né. — A fiatalokról meg a házasságról? Mit mondhatnék? Beleegyeztem. A papa sem szólt ellene. Nem nyugtalankodom a lányom jövője miatt. Úgyes, komoly lány. A vőlegénye a nővérénél lakik, de onnan el kell mennie, albréletet meg nem kap elfogadható áron, mert pincér, és későn jár haza. Ezért nem tudnak várni, míg a lányom leérett-ségizik. Ha megesküsznek, itt külön szobájuk lesz.

Megérkezik a komoly kontyú, fehér blúzos, 17 éves Erzsébet.

— Sok fiút ismertem, de a vőlegényemet mindegyiknél különbnek tartom. Nem idétlenkedik, mint azok. Udvarias, családszerető. Az iskolában ismerkedtünk meg. Vendéglátóipari szakközépbe jártunk. Ő negyedikes volt, én elsős. A szakmánkat nagyon szeretjük. Szinte az életünk is presszók körül forog, mert a barátaink szintén szakmabeliek. Mindig együtt látogatjuk meg őket. Ha itthon maradunk, dolgozunk vagy tévézünk. Jancsi, a vőlegényem sokat olvas. Örökké könyv van a háza alatt.

Gondolkodik, mit mondjon még róla?

— Tavaly tavasz óta a kispesti Halásztanyában dolgozik. Ott az a

V. RÓBERT ÉS B. MARIKA

H. ERZSI ÉS F. JANCSI

szokás, hogy munka után a kollégák kártyáznak, iszogatnak. A vőlegényemet nem tudták maguk közé csábítani. Azzal sem törődik, hogy ug-ratják miattam.

Csengetés. Jön F. János, a vőlegény. Ma szabadnapos. Jól kialudta magát. A magas, vékony fiút a jövőről faggatom. Szükszavú, a hangja tárgyilagos.

— A feltételeket megteremtettük a házasságkötéshez. A munkahelyem 3800 forint havi jövedelemről adott igazolást a XIII. kerületi gyámhatóságnak. Az ottani előadó még tréfálkozott is, mikor nála jártunk, hogy Erzsike érdekházasságot köt. Feleségem is keres majd vagy kétezeret. Lakásunk egyelőre lesz, s ha nem férünk el, majd később szerzünk nagyobb. Közben mindketten elvégezzük a felsőfokú technikumot.

Egymásra néznek. János tréfásan folytatja:

— Erzsinek az a bánata, hogy nem tudok táncolni, nekem meg az, hogy még nem sikerült beutalót szerez-nem egy kis üdülésre. Pedig szeret-ném, ha szépen kezdődne a házasságunk. Mert a folytatása biztosan szép lesz.

„FELEJTS EL!”

— Nem engedhetem, hogy a kislányom nevét kiírják. Elég bajom van máskülönben is.

A pongyolás, kendős asszony szeméből könnyek peregnek.

— Nem tudom, hogyan történhetett. Úgy vigyáztam rá. Legjobban az fáj, hogy a kislányom nem volt őszinte, pedig én azt hittem, úgy vagyunk egymással, mint a barátnők.

Másnap délután V. Mária is ott-hon van. Csodálkozik, hogy őt keresem.

— Nem lesz itt semmiféle házasság. Nem is lett volna jó. Csak a gyerek miatt akartam. Mindig éreztem, hogy a fiú nem férjnek való, mégsem tudtam rászanni magam, hogy orvoshoz menjek. Anyámnak

azért nem szóltam, mert ő rábeszélte volna, én pedig meg akartam tartani a gyereket. Igaz, tizenhét éves sem vagyok, meg férjem sincs, de egyedül, gépirói fizetésből is felnevelem valahogy.

A volt vőlegény katona. Egyik levelében „Drágám”-nak szólítja a gyermeke anyját, a másikban, melyet négy nappal később hozott a postás, hivatalos a megszólítás. A közlendő sem kevesebb. „Nem veszek el feleségül.” S a vége: „Felejtse el!” És: „Remélem, megértesz”.

V. Mária kesernyésen mosolyog. Megértette. A gyámhatóságon még együtt kérték a házasságkötési engedélyt. A fiú apasági nyilatkozatát is mellékeltek, de az engedélyező határozatra már nem lesz szükségük.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

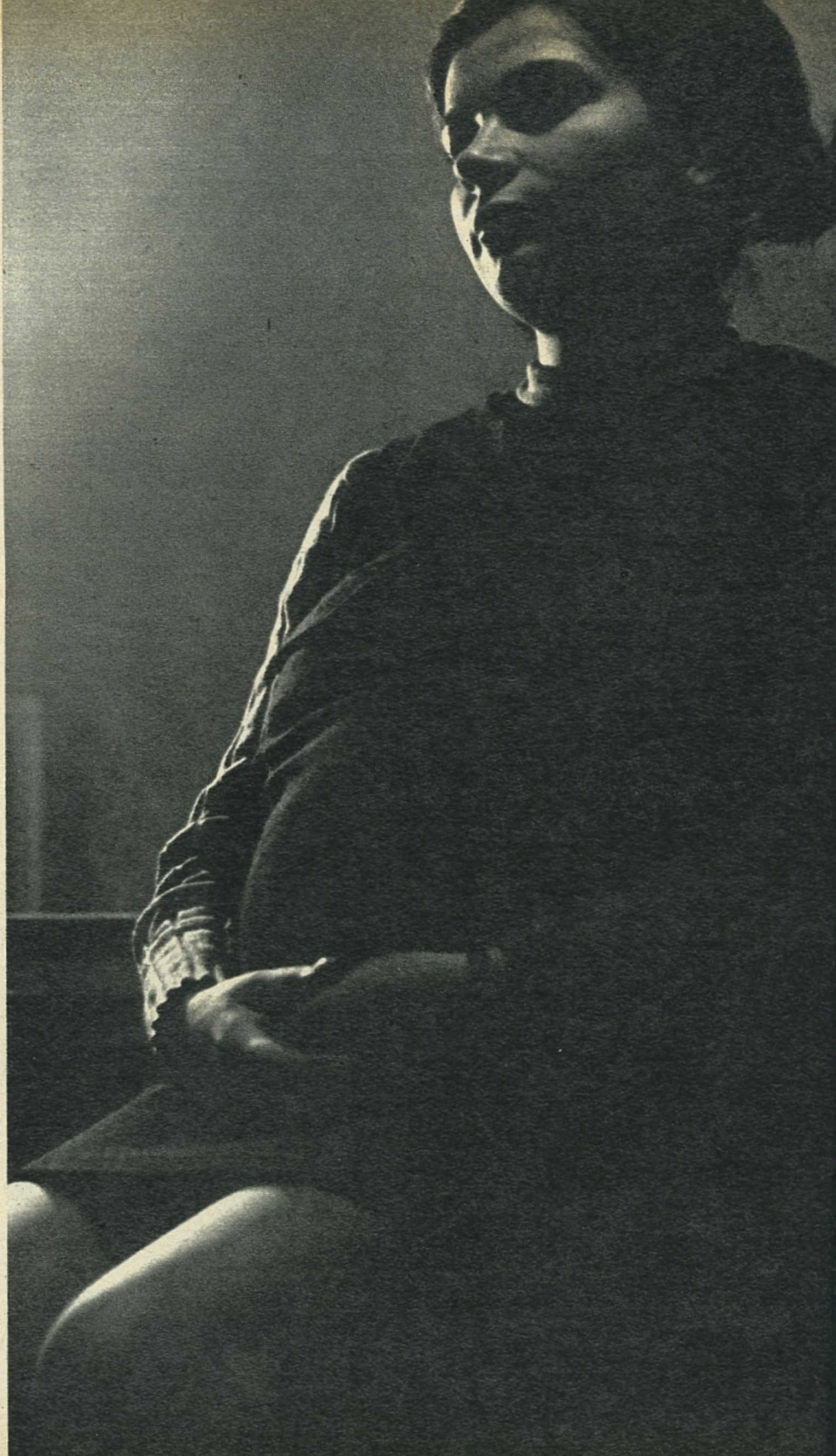
Négy házasságkötési kérelem a gyámhatósági iratok közt. S az eredmény: egyelőre két házasság. De hány ember boldogsága? Kettőé? Négyé? Nem kenyerem a jóslás. De biztosan nem annyié, ahányan megkísérelték a döntő lépést. A kudarc nem mindenkit erősít.

Ne házasodjanak tehát a tizen-nyolc éven aluli fiatalok? A családjog szakemberei közül sokan vélekednek így. Manapság a fiatalokat nem társadalmi-gazdasági okok kényszerítik korai házasságkötésre. Közvetlen környezetük vagy valamilyen személyes indok miatt kérnek engedélyt. És sajnos, nem biztos, hogy a gond, baj, amelytől szabadulni igyekeznek, a házasság hatására megszűnik. Sőt gyakran még tetéződik is. A kiskorúak élettapasztalata még kevés a megfelelő társ biztos kiválasztásához, érzelmi ingadozásuk pedig nagyobb, mint az idősebbeké. Lakás- és anyagi helyzetük rendetlenebb. Mindezek ellenére a MűM. statisztikai tájékoztatója szerint, 1970-ben 9000-nél több kiskorú kötött házasságot.

Valószínűleg az idén sem lesznek kevesebben.

JÓZSA TERÉZ

FOTÓ: APOSTOL PÉTER

ZENEBONA BÖNGÉSZDE

LEMEZPARADE

Kis virág

Konc Zsuzsa új nagylemeze a karácsonyi lemezpiac egyik slágere volt. Megjelenése után pár nappal már kifogyott a boltokból, azóta bizonyára újra kapható.

A kivételes színvonalú és szerkesztésű album alapkonceptiója világos és közhírhelyű. Mind a tizennégy dal más, az egész mégis egységet alkot. Nagyszerűen sikerült a lemezborító, híven kifejezi azt a játékoságot és kedvességet, amely az egész lemezt jellemzi. Pásztory Zoltán kivételével mind a négyen írtak — köztük József Attila versére is — zenét. A szövegek Bródy János és Milne-Korduthy szerzeményei. A kis herceg Saint-Exupéry művének feldolgozása. Ötletes és elgondolkasztó a Csillag Hajnalka, a Vigyázz, ha jön a vonat, és az Egy csöpp kis ész. Lírai hangvételű, jelentős felvétel a Valahol egy lány, a Mondd el, ha látod őt, és az első oldal zárószáma, a Valaki a nagy világból majd csak rám talál. A gyermekkor hangulatát idézi a Mici mackó és a Szingalinga. A zenei irányzatokat tekintve sokszínű és változatos az album skálája, a country-től a blues-ig terjed. Az együttes és Konc Zsuzsa közös munkája több évre tekint vissza. Míg nemrég az Illésék a Színes ceruzák-at, most ő a Kis virág-ot éneklő egy újabb átdolgozásban.

Juhász István rendező és Dobó Ferenc hangmérnök egyenletes, kiemelkedően jó munkát végzett. Konc Zsuzsa ismét bebizonyította, hogy egyike a műfaj legkultúraltabban éneklő képviselőinek.

LOCOMOTIV GT

Nagy várakozás előzte meg első nagylemezük megjelenését. Valójában itt lehet felmérni, hogy egy együttes mit tud. Hogy nem csalódtak, akik megvették, azt az is jelzi: napok alatt 25 ezer fogyott el belőle.

A lemezborító is meglepetés: színei és az ötlet a valóság és az álmok világának keveredésére emlékeztetnek. Laux József

kivételével mindnyájan megtalálhatók a zeneszerzők között, a szövegeket Adamis Anna írta. A szövegíró munkájában tükröződik az a változás, amelyet az LGT-nek írt számok zenei alapja meghatároz. A Dal azokért, akik nincsenek itt, balladaszerű felvétel, egyéni hanghatásokkal, fuvolaszóval fűszerezett. Pressert a szerzők sorában Frenreisz követi. Izig-vérig hard-rock A napba öltözött lány. Kiemelkedően szép az orgona-gitár improvizáció. Alomszerű szöveg, akusztikus gitár és zongoraszó jellemzi Barta Tamás A kötéltáncos álma című számát. Feszített ritmusú, kissé bizarr A tengelykező félelme. Kiváló a hangszerelés és Laux cserépdob betétrésze. Az első oldal zárószáma szintén Presser-kompozíció, a Hej, én szílok hozzád. Nehéz veretű, felfokozott tempójú, két részből álló dal. Érdekes a saxofon-ének párhuzamosan szólója.

A másik oldal az Ezüst nyár-ral kezdődik, amely már ismert számuk. Ez található az Érints meg című dallal együtt azon a kislemezen, mely januárban Tókióban jelent meg. Dallamos, kicsit nosztalgikus szövegű szám, conga-dob alapozással. Az Ordító arcok Barta szerzeménye. Avantgarde stílusú, az orgona és a tenor szaxofon egységes játékával. Ezután két Frenreisz-szerzeményt hallhatunk. A Sose mond a mamának és a Nem nekem való címűt. Ötletes szövegű a Royal-blues című szám. A szakma egyik törzshelyéről, a Royal sörözői vidám emlékekről szól. Alcíme: Gipszeld be a kezéd!

A sikeres japán turné és az első nagylemez bebizonyította, hogy a magasabb színvonalú zenét nálunk is igénylik. Az alig egy éve alakult zenekar munkájához sok sikert kívánunk. **ELEK LENKE**

REKLÁMHÖLGYEK

Szerteágazó, bonyolult szakma a reklám,
amelyből azonban a jámbor közönség mindenütt a világon csak egyet lát
— Őt, a mindig mosolygó szép nőt.
Talán azért is az a hiedelem róluk...
De inkább valljanak ők maguk és elmaradhatatlan,
olykor kegyetlen kísérőjük, a fotók.

BÁRTFAI SZTENYA

— Az egyik legnépszerűbb maneken vagy. És azon kevesek egyike, akik kizárólag ebből élnek. Hogyan sikerült?

— Tizenegy éve élek Magyarországon. Kattowicéban születtem, tornatanárnő a végzettségem. Férjemmel egy sportrendezvényen ismerkedtem meg Lengyelországban. Ő az OKISZ Labornál dolgozott, gyakran bementem hozzá. Egyszer megkérdezték, vállalnék-e ruhabemutatót. Szüksé-

gem volt a pénzre. Egymás után hívtak a bemutatókra, majd fotózni, reklámfilmben szerepelni. Azóta így élek.

— Mi az ára annak, hogy folyamatosan és rendszeresen hívjanak?

— Példát mondanék. Néhány éve a Budapest Táncpalotában volt divatbemutatónk. Egy buta baleset ért, eltört az egyik lábujjam. Nem mertem se lemondani, se mást küldeni magam helyett. Mondhatom, pokoli volt esténként mosolyogva sétálni a ruhákban.

— Mi a legnehezebb számodra ebben a munkában?

— Pontosnak lenni. Ugyanis, ha éppen szezonunk van, tavasszal, ősszel, sokfelé hívnak és mindent el kell vállalni. Sokszor este jövök rá, annyit költöttem taxira, hogy szinte értelmetlen volt a sok rohanás.

— Mennyit keresel?

— Novemberben például 600 forintot kerestem. Van olyan hónap, hogy összejön 5000.

— Én a magánéletem?

— Elváltam, az igaz. Kisfiammal is elég kevés időt tölthetek. De a szabályos időbeosztással dolgozó emberek között is gyakori a válás.

— ÖNMAGUKRÓL

SZILÁGYI MARI

— Hogyan lettél maneken?

— Nagyon szeretem a szép ruhákat. Felsőfokú Könnyűipari Technikumot végeztem. Utána jelentkeztem az OKISZ Laborba manekennek. Felvettek. Három éve itt vagyok manekenstátusban, ez félnapi munkát jelent és havi 900 forintot. Mellette annyi bemutatót, fotót vállalom, amennyit lehet.

— Gondoltál már arra, mit fogsz csinálni, ha kiöregedsz ebből a szakmából?

— Tekintve, hogy szakmán belül vagyok, ettől igazán nem félek. Itt, a laborban sok munkalehetőség van ruhabemutatókon kívül is.

— A magánéletedre is vonatkozik, hogy szerencsés vagy?

— Igen. Fél éve kötöttünk házasságot Horváth Vilmos táncdalénekes-sel.

BOZZAI MARGIT

— Közismert tény, hogy mindig feltűnően elegánsak vagytok. Ez csak a saját jó ízlésetek és a publikum elvárásainak eredménye, vagy van más magyarázata is?

— Igen, van. Soha nem tudhatjuk, hogy hol lát meg bennünket valaki a munkaadók, reklámszakemberek, filmrendezők közül. Elég, ha csak egyszer megjegyzik: „ez milyen ronda volt ma.” Legközelebb, ha szereplőt keresnek, már átsiklanak a név felett. Nekünk mindig a legszebb ruhánkat és a legszebb arcunkat kell mutatni.

— Nem fárasztó ez?

— Fárasztó, de hát minden munka fárasztó. Főleg, ha az ember nagyon jól akarja csinálni.

— A reklámfotózás vagy a filmzés könnyebb, mint a ruhabemutató?

— A fotózásnak is megvannak a külön nehézségei. Néha egy-egy fotós a legfantasztikusabb pózba merít, és amikor már teljesen elzsibbadtam, akkor mondja, hogy most mosolyogjak.

— Mi jelenti számotokra a legnagyobb sikert?

— A címlapfotó. Egy jó címlap sok új szerződést hozhat.

— Sokat utaztok. Említenél egy érdekes úti élményt?

— Hogy a szakmánál maradjunk, nagyon érdekes volt a lengyel mánekenek megismerése. Varsóban egy intézetben élnek, ezt megelőzően egy évig Párizsban tanulják a szakmát. Karcsúak és gyönyörűek. Egyetlen koktélpártira és fogadásra nem jöttek el, katonás fegyelem kötelező számukra. Ennek ellenére — hivatalosan egy szakma képviselői, nem úgy mint mi, akik sehova nem tartozunk.

JEREMIÁS MARIKA

— Fotóiddal szinte lépten-nyomon találkozni az utcán, vilamoson, áruházakban. Milyen érzés, ha bemész egy üzletbe és a kirakatban látod a saját fotódat?

— Nem szeretnék nagyképűnek tűnni, de ez belőlem semmilyen érzést nem vált ki. Aminek minden alkalommal nagyon örülök, az a felém áradó szeretet. Valahogy kedvesek hozzám az emberek.

— Ez gondolom, kölcsönös. Belőled is árad a kedvesség, szerénység. Esetleg hátránya is lehet ennek?

— Rólunk sokfélét hisznek az emberek. A többi között azt is, hogy csuda könnyen élünk, hogy körülöttünk csupa jól kereső férfi nyüzsög. Amikor néhány éve jelentkeztem egy tanfolyamra, azt kérdezte tőlem a tanfolyam vezetője: Minek akar egy maneken tanulni? Csak mosolyogni tudtam. Mert az már akkor belém idegződött.

— Nem félsz a jövőtől?

— Nem. Szüleimmel lakom, ők sokat segítenek azzal, hogy harmonikus, nyugodt légkörben élhetek. Nagyon sokat dolgozom. A ruhabemutatáson, filmezésen és fotózáson kívül néha angol fordítást is vállallok. Ősszel tolmács voltam az iráni pavilonban, a Vadászati Világkiállításon. Örömmel végzek minden munkát, mert szeretek dolgozni.

SZILÁGYI ZSUZSA

— A tévedések elkerülése végett, csak névrokonok vagytok Szilágyi Marival?

— Igen.

— Te hogyan lettél maneken?

— Véletlenül. Egy éve érettségiztem, jelentkeztem a Színház- és Filmművészeti Főiskolára, de kibuktam a felvételről. Idén persze újból megpróbálom. Akkor elmentem dolgozni a Volán Vállalathoz, és közben felvettek a rádióbemondó-stúdióba is. Az első reklámfilmhez, mondhatom, hogy az utcáról hívtak be. Sikerkült. Azután sorba jöttek a hívások, egyik hozta a másikat. Fotósok kérdezték, vállallok-e fotózást. A pénz jól jön, és nagyon szeretem csinálni. De melyik lány nem szereti a szép ruhákat, a fényt, a bemutatók vibráló hangulatát?

— Mi okozza a legtöbb nehézséget?

— Az, hogy komoly maradjak. Ugyanis rettenetesen nevetős vagyok. Főleg ruhabemutatókon sok „kényes szitu” adódik, például kesztyűben az istennek nem akar kinyílni egy gomb, vagy beleakad valamibe a slepp — hát én akkor beleizzadok a „mosolygásba”, mert majd szét vet a

nevethetnék. Meg azon is, hogy a függöny mögött tépjük magunkat, mint a bolondok, aztán kiesünk a közönség elé, ott sétálunk egy kicsit és jön újból a ruhatépés.

— Te mindig tudod, hogy mit akarsz?

— Igen.

— Azt is meg tudnád mondani, hogy mit nem szabad ebben a szakmában?

— Kérni nem szabad és félni. Mert mindkettővel visszaélnék. Aki hisz a meglevő értékeiben, az nem lehet kiszolgáltatott.

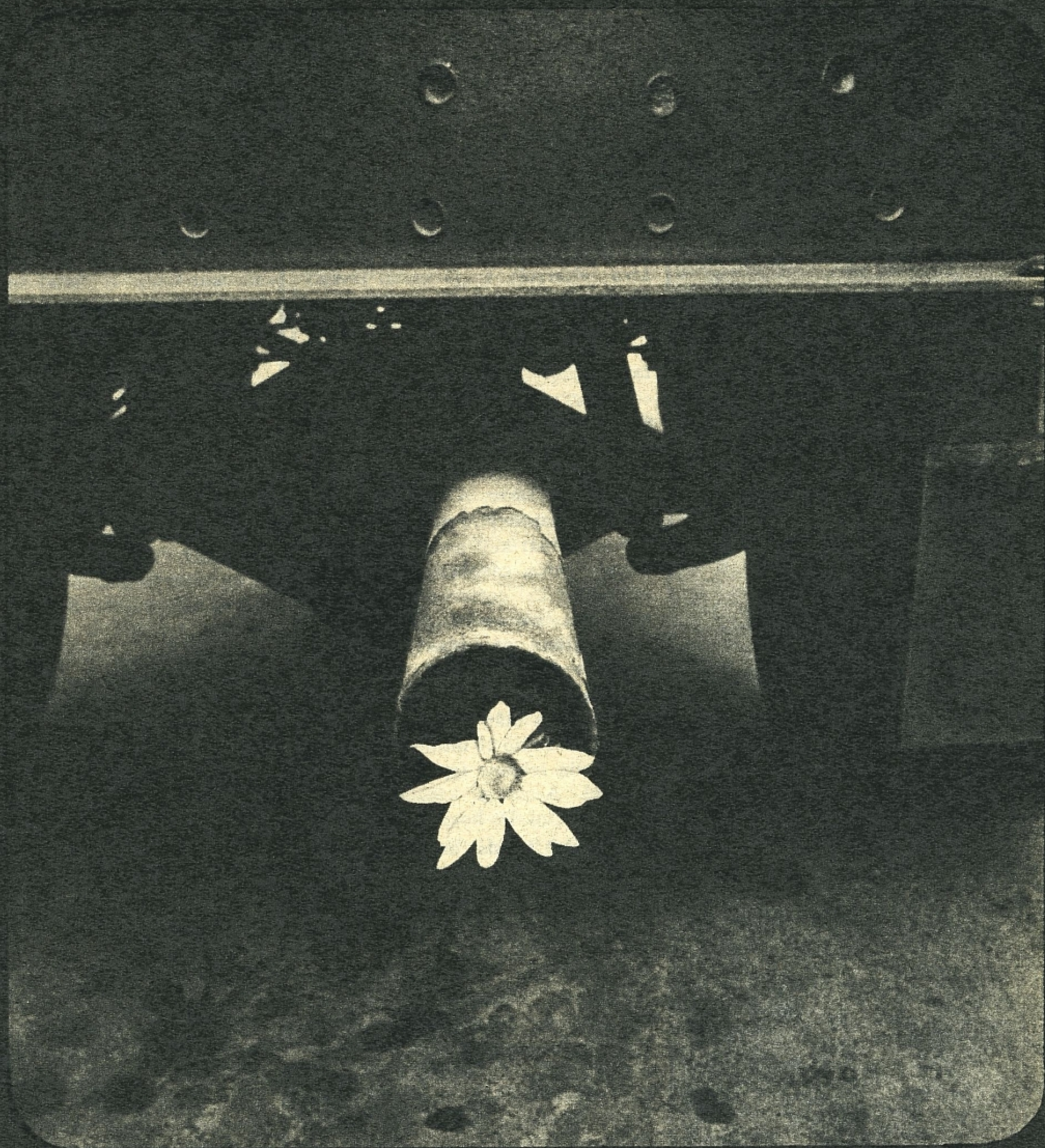
— Semmilyen körülmények között?

— Azt sajnos nem mondhatom. Egyikünk nyakában sem lóg a tábla, hogy ő milyen. És gyakran egy-két ügyintéző „úriember” úgy beszél velünk, hogy az sértő lenne még akkor is, ha valamilyen alapot szolgáltatunk volna arra a hangra.

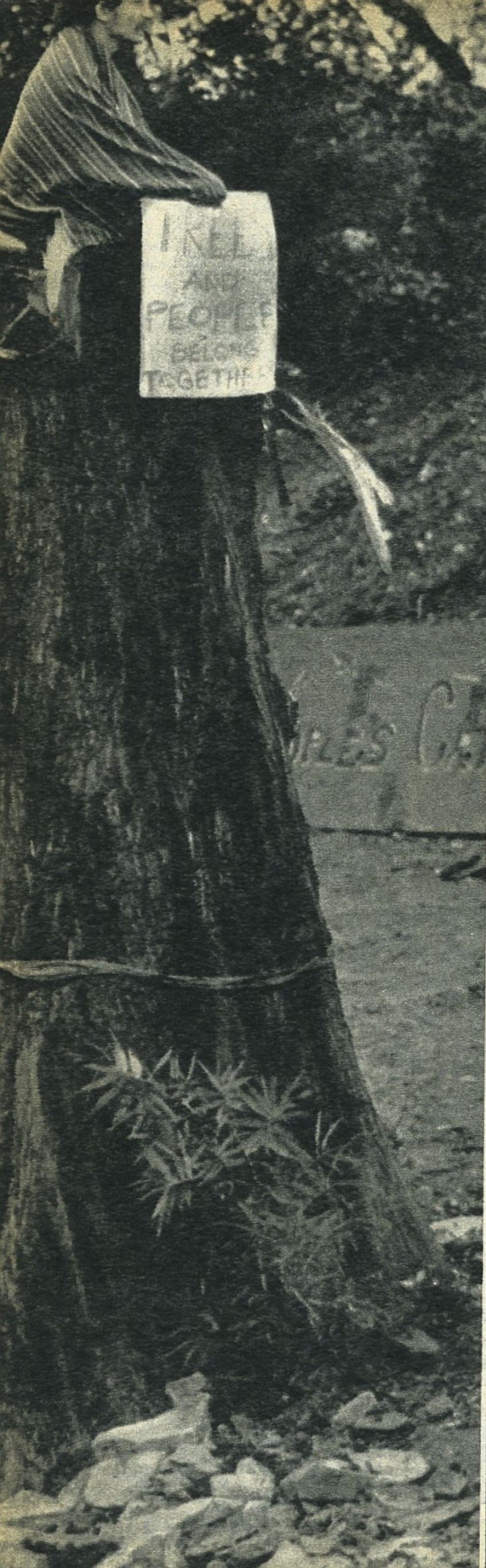
Szép nőnek születni abszolúte szerencse dolga. De nem feltétlenül kötelező hivatásszerűen kamatoztatni ezt a szerencsét, hiszen a személyes boldogság elérésének ezernyi más útja van, mint a szépség és a foglalkozás összekapcsolása. Ami pedig a bájos és rokon-szenves interjúalanyokat illeti, sok sikert kívánunk további munkájukhoz. Szavaikból kiderül, hogy sem irigyelni, sem sajnálni nem kell őket.

LÁSZLÓ ILONA
FOTÓ: URBÁN TAMÁS ÉS
NAGY RUDOLF

VESZEDELMEK ELLENSÉG

**Már napjainkban is
három és fél milliárd ember
életéről van szó**

A mérges, nehéz gázokkal, korommal, szénmoxiddal szennyezett levegő nemcsak az emberi szervezetet, de még a követ, vasat is pusztítja. Bízvást elmondhatjuk, hogy a környezet, a víz és a levegő állandó, mind nagyobb szennyeződése veszedelmes ellenség az egész emberiségre nézve.

Budán, a tabáni templom bejáratánál kétszáz éves szobor búslakodik. A század elején még tökéletesen ép volt, azóta rétegekben mállik szét, arca eltorzult, a „jó budai levegő” kéndioxidjából és a vízpárából képződött kénes sav megtámadta a követ, utat nyitott a nedvességnek, fagnak.

A nagyvárosok életében az utóbbi évtizedekben jelentkező füstköd vagy smog a füst koromrészecskéiből, porból, kipufogó gázokból, vízpárából áll össze. A füstköd visszatartja a napfényt, s emiatt néha nappal is lámpát kell gyújtani. A megrekedt füstös, gázokkal teli levegő rombolja az egészséget. A smogtól mindenki szenved. Hogyan lehetne ezen segíteni, az emberi életet elviselhetőbbé tenni?

Japánban az utcai automatákból pénzbedobás után friss levegőt lehet szívni, de Tokió 10 milliónál több lakosát alig lehetne így ellátni jó levegővel. A smog képződését kell megszüntetni. De hogyan?

A legelső feladat az üzemek, háztartások fűtésének korszerűsítése, ellenőrzése, hogy füstöt, gázokat ne engedhessenek a szabadba. Ennek technikai feltételei vannak.

A környezet-, a természetvédelem önmagunk védelme is egyben. Egészségünk megóvásához erdőkre, zöldövezetre, tiszta vízre van szükség. Az erdők kipusztítása kegyetlenül megbosszulja magát. Az ókor népei kiirtották a Földközi-tengert környező hegyekről az erdőket. Ha-

jót, házat építettek, tüzeltek, a letarolt erdő helyére kecskéket hajtottak, amelyek a sarjadó növényzetet tövig rágták, a növénytakaró nélkül maradt termőföldet az eső lemosta. Libanon, Görögország karszthegyei kopárságukkal döbbenetes látványt nyújtanak. A termőföld hiánya okozta azután jórészt ezeken a területeken a népek szegénységét, nyomorúságát. Napjainkban óriási költséggel erdősítik ezeket a területeket, de a közműveltség hiánya újból hatalmas károkat okoz. A fiatal fákat titokban irtják, amint azt a *Zorba a görög* c. filmben olyan jól láthattuk.

Új lakótelepek építéskor szinte mindennapos jelenség, hogy a fákat gátlástalanul kivágják, holott ezt kis törődéssel elkerülhetnék az építők.

A nagyvárosok levegőjét erélyes hatósági intézkedéssel szinte tisztává lehet varázsolni. A világ egyik legfüstösebb városa az amerikai Pittsburgh volt. Megfelelő intézkedésekkel egyik legtisztább légkörű amerikai várossá tették. A hírhedt londoni ködöt a széntüzelés megtiltásával jórészt sikerült felszámolni. Más városokban is eredményt értek el okos, műszakilag átgondolt hatósági intézkedésekkel.

Életünk másik nélkülözhetetlen eleméről a vízről, illetve a vizek felelőtlen szennyezéséről sokat lehetne írni. Ellentmondás, hogy a gyógyszereket gyártó ipartelepek mérges, szennyezett vizet engednek az élővizekbe. A textilgyárak festéklével, a vegyészeti gyárak fenollal, a növényvédelem DDT-vel fertőzi a vizeket. Az UNESCO kimutatása szerint a világ növényvédőszer-termelésének negyedrésze a folyókkal a tengerbe jut, ahol az életet pusztítja, pedig a tenger már ma is óriási néptömegeket táplál, és az emberiség jövőbeni élelmezését már meg sem oldhat-

ják a tenger elővilágának felhasználása nélkül.

Ki gondolná, hogy évenként 319 millió tonna vas, 2,3 millió tonna ólom és 6,5 millió tonna foszfor kerül a folyókba, miközben ugyanezeket az anyagokat nagy szorgalommal bányászni kell?

A hal csak friss vízben érzi jól magát, felmelegedett, piszkos vízben elpusztul, megfullad. Napjainkban a folyókba engedett meleg ipari vizek egyidejűleg szennyeznek és melegítik a vizeket. A felmelegedő légkör és melegedő tengervíz — ahogy azt Mihail Budiko szovjet geofizikus kimutatta — felolvasztja a sarki tengerek jegét, aminek az éghajlatváltozással beláthatatlan következményei lehetnek.

A nyereségvágy, mások érdekeinek semmibevevése előbb-utóbb katasztrófához vezet, ahogy már vezetett is. Minamata japán városban például egy nitrogénvegyületeket gyártó üzem szennyvizét a környékbeli vizekbe engedte. A halak, vízimadarak azonnyomban elpusztultak, 1963-ban pedig a lakosságot az addig ismeretlen „minamata betegség” támadta meg. Negyvenötén meghaltak, gyerekek váltak nyomorékká, süketé, vakká. Már-már pánik tört ki, amikor észrevették, hogy a metilezett higany a kutakba, az ivóvízbe került, s az okozza a mérgezést. A gyári vegyészek tudták miről van szó, de nem mertek szólni, s a hatóságok csak a lakosság forrongására léptek közbe.

A szintetikus mosószer habja nem bomlik szét, s mint hó lepi el a folyók felszínét. Japánban, Franciaországban ijesztő látványt nyújtanak a habtakaróval fedett vizek. A biológusok a hab eltüntetésére baktériumokat keresnek, amelyek majd „lebontják” a mosószer habját, de talán, könnyebb lenne olyan mosó-

szert gyártani, amely habjával nem csúfítja el a tájat, és gyorsan szétbomolva nem veszélyezteti a vizek életét.

A véletlen és a bűnös könnyelműség is sok bajt okozhat.

Egy NSZK fuvarozóvállalat jó pénzért kötelezte magát, hogy a helybeli kohászati üzemből 3300 tonna mérges arzéniszapot egy távoli elhagyott bánya üregeibe szállít, ahol 6—800 méter mélységben veszély nélkül tárolható.

A szállítás megkezdődött; egyetlen forduló megtételéhez egy teljes napra volt szükség. A teherautók már 500 tonna iszapot elhordtak, amikor valakinek feltűnt, hogy a kocsik naponta többször is fordulnak. Kiderült: a gépkocsivezetők a mérges szénvegyületeket egy közeli személerakótelepen hagyták. A kipattant botrány után a szállítást leállították és nagy hírlapi lármával kísért vizsgálat indult.

Ugyancsak Nyugat-Németországban, Mendenben, a városi szemétdombon 17 vashordót találtak, bennük több kilogrammnyi nátrium-cianiddal, amelyből 0,2 gramm a halálos adag. A veszedelmes hordókat nagy vaskonténerbe zárva körülményesen elásták.

Még ennél is veszedelmesebb anyag hever az Északi-tenger fenekén, ahová több tízezer német gázgránátot szórtak a második világháború végén. Több tucatot a víz partjára sodort. Most nehéz bűvmunkával felszedik a löszert a tenger fenekéről, betonnal bélelt acélhordóba zárják és ismét elsüllyesz-tik.

A sort sokáig lehetne még folytatni. Éppen ezért szigorú törvényre van szükség a környezet és az ember védelme érdekében. Már napjainkban is három és fél milliárd ember életéről van szó. **DR. HORVÁTH ÁRPÁD**

**PITTSBURG AMERIKA LEGTISZTÁBB
LEVEGŐJŰ VÁROSA LETT**

**MOSÓSZERHABBAL BORÍTOTT
JAPÁN FOLYÓ**

JÓLEVEGŐ AUTOMATA TOKIÓBAN

★ **50 ÉVES** ★

a Magyar Fotókémiai Ipar

A Forte-gyárat 1922-ben alapította az angol Kodak cég. A második világháború idején ezt az üzemet sem kímélte a bombázás, s gépeinek nagy részét le is szerelték. A gyárat 1947-ben a Magyar Hitelbank megvásárolta, s azóta államunk tulajdona. A Forte-gyár ma ellátja a hazai fotózókat fotópapírral, fotófilmmel. Papírttermelése az elmúlt 20 év alatt hétszeresére, filmtermelése pedig tizennégyszeresére nőtt. Termékeit külföldön is jól ismerik, s az export állandóan növekedik. Emellett nő a hazai fogyasztás is. Erre volt figyelemmel a gyár, amikor a Fotó Optika Kisipari Szövetkezettel karöltve színes kidolgozó laboratóriumot létesített. Ez a laboratórium a Forte színes negatívokat hívja elő az amatőrök részére, s mérsékelt áron készít a felvételekről színes nagyítást. A Budapest Mintabolt tanácsaival is segíti a Forte-gyár termékeinek barátait!

